

Λύσεις θεμάτων πανελληνίων εξετάσεων

Στο μάθημα: « Μαθηματικά και Στοιχεία Στατιστικής»

Γ' Λυκείου Γενικής Παιδείας

Δευτέρα, 20 Μαΐου 2013

Θέμα Α:

A1. Θεωρία, σελ. 28 Σχολικό Βιβλίο (απόδειξη)

A2. Θεωρία, σελ. 14 Σχολικό Βιβλίο (Ορισμός)

A3. Θεωρία, σελ. 87 Σχολικό Βιβλίο (Ορισμός)

α) Λ

β) Σ

γ) Λ

δ) Λ

ε) Λ

Θέμα Β:

B1.

$$P(\omega_1) = -\frac{1}{2} \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x(\sqrt{x^2 + x + 1} + 1)} = \frac{1}{4} \text{ (Πολλαπλασιάσαμε με την συζυγή παράσταση)}$$

$$P(\omega_3) = f'(1) = \frac{1}{3} \text{ αφού } f'(x) = \frac{1}{3} \ln x + \frac{1}{3}, x > 0$$

B2. Έχουμε:

$$A' = \{\omega_1, \omega_3\}$$

$$\{\omega_3\} \subseteq A'$$

$$P(\{\omega_3\}) \leq P(A')$$

$$\frac{1}{3} \leq P(A')$$

Ακόμα έχουμε:

$$P(A') = 1 - P(A)$$

$$1 - P(A) \leq \frac{3}{4}$$

$$P(A) \geq \frac{1}{4}$$

Όμως

$$\{\omega_1\} \subseteq A$$

$$P\{\omega_1\} \leq P(A)$$

$$P(A) \geq \frac{1}{4}$$

$$\text{Άρα } \frac{1}{3} \leq P(A') \leq \frac{3}{4}$$

B3.

$$A' = \{\omega_2, \omega_3\}$$

$$P(A') = \frac{3}{4}$$

$$P(\omega_2) + P(\omega_3) = \frac{3}{4}$$

$$P(\omega_2) = \frac{3}{4} - \frac{1}{3} = \frac{5}{12}$$

Τώρα έχουμε από τον αξιωματικό ορισμό της πιθανότητας:

$$P(\omega_2) + P(\omega_3) = \frac{3}{4}$$

$$P(\omega_2) = \frac{3}{4} - \frac{1}{3} = \frac{5}{12}$$

$$P(\omega_4) = 1 - \left(\frac{1}{3} + \frac{1}{4} + \frac{5}{12}\right) = 0$$

Για τα άλλα ζητούμενα έχουμε: Αφού τα ενδεχόμενα $A - B, B - A$ είναι ασυμβίβαστα θα έχουμε:

$$P((A - B) \cup (B - A)) = P(A) - P(A \cap B) + P(B) - P(A \cap B) = P(A) - 2P(A \cap B) + P(B)$$

$$P(A) = P(\omega_1) + P(\omega_4) = \frac{1}{4}$$

$$P(B) = P(\omega_1) + P(\omega_3) = \frac{1}{4} + \frac{1}{3} = \frac{7}{12}$$

$$A \cap B = \{\omega_1\}$$

$$P(A \cap B) = P(\omega_1) = \frac{1}{4}$$

$$P((A - B) \cup (B - A)) = \frac{1}{4} - 2 \cdot \frac{1}{4} + \frac{7}{12} = \frac{1}{3}$$

Ακόμα:

$$A' = \{\omega_2, \omega_3\}$$

$$B' = \{\omega_2, \omega_4\}$$

$$A' \cap B' = \{\omega_2, \omega_3\}$$

$$A' - B' = \{\omega_3\}$$

$$P(A' - B') = P(\omega_3) = \frac{1}{3}$$

Θέμα Γ

$$[50, 50 + c)$$

Γ1 Οι κλάσεις είναι

$$[50 + c, 50 + 2c)$$

$$[50 + 2c, 50 + 3c)$$

$$[50 + 3c, 50 + 4c)$$

Αφού η κεντρική τιμή της τέταρτης κλάσης είναι 85 θα έχουμε:

$$\frac{50 + 3c + 50 + 3c}{2} = 85$$

$$100 + 7c = 170$$

$$c = 10$$

Γ2. Από τα δεδομένα προκύπτει ότι: $f_4 = 2f_3$. Επειδή υποθέτουμε ότι οι παρατηρήσεις κατανέμονται ομοιόμορφα στις κλάσεις και επειδή από τον ορισμό η διάμεσος είναι η τιμή για την οποία το 50% των παρατηρήσεων είναι μικρότερες από αυτή και το 50% των παρατηρήσεων μεγαλύτερες από αυτήν και αφού η διάμεσος είναι 75 θα βρίσκεται στο μέσο της τρίτης κλάσης και άρα θα έχουμε:

$$\frac{f_3}{2} + f_4 = 0,5$$

$$f_3 = 0,2$$

Άρα και $f_4 = 0,4$

Ακόμα έχουμε $f_1 + f_2 = 0,4$ (1) και αφού η μέση τιμή είναι 74 θα έχουμε :

$$55f_1 + 65f_2 + 75f_3 + 85f_4 = 74$$

$$55f_1 + 65f_2 = 25$$

$$11f_1 + 13f_2 = 5 \quad (2)$$

Από το σύστημα των (1) και (2) προκύπτει ότι $f_1 = 0,1$
 $f_3 = 0,3$.

Άρα ο πίνακας συμπληρωμένος είναι:

Κλάσεις	Κεντρικές τιμές	Σχετικές συχνότητες
[50,60)	55	0,1
[60,70)	65	0,3
[70,80)	75	0,2
[80,90)	85	0,4

Γ3. Η μέση τιμή των παρατηρήσεων που είναι μικρότερες του 80 είναι :

$$\bar{x} = \frac{x_1f_1 + x_2f_2 + x_3f_3}{f_1 + f_2 + f_3} = \frac{200}{3} \quad (\text{Ο τύπος αυτός προκύπτει εύκολα από τις σχ. συχνότητες})$$

Γ4. Το ποσοστό του 2,5% αντιστοιχεί στο κάτω άκρο του διαστήματος της κανονικής κατανομής $\bar{x} + 2s = 74$ (1) και το ποσοστό 16% αντιστοιχεί στο πάνω άκρο του διαστήματος της κανονικής κατανομής $\bar{x} - s = 68$ (2). Από την λύση του προηγούμενου συστήματος προκύπτει ότι:

$$s = 2$$

$$\bar{x} = 70$$

Ο συντελεστής μεταβολής είναι $C.V = \frac{s}{\bar{x}} = \frac{2}{70} < \frac{1}{10}$ και άρα το δείγμα είναι ομοιογενές.

Θέμα Δ

Δ1. Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη και είναι $f'(x) = \ln x + 1, x > 0$

Η εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της f στο σημείο $A(1, f(1))$ είναι:

$$y = \lambda x + \beta$$

$$\lambda = f'(1) = 1$$

$$y = x + \beta$$

$$f(1) = 1 + \beta$$

$$\kappa = 1 + \beta$$

$$\beta = \kappa - 1$$

$$y = x + \kappa - 1$$

Το εμβαδόν E που σχηματίζει η (ε) με τους άξονες είναι

$$E = \frac{|k-1||1-k|}{2} = \frac{(k-1)^2}{2} < 2 \Leftrightarrow (k-1)^2 < 4$$

$$\text{Και άρα } k-1 < 2$$

$$k < 3$$

και αφού κ ακέραιος

$$\kappa=2$$

Δ2.

α) Η μέση τιμή των τεταγμένων των παρατηρήσεων είναι:

$$\frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{50} + 50}{50} = 31$$

$$\bar{x} + 1 = 31$$

$$\bar{x} = 30$$

β) $\sum_{i=1}^{50} x_i = 30 \cdot 50 = 1500$. Αφού οι 15 παρατηρήσεις δεν μεταβλήθηκαν θα έχουμε ότι:

$$\sum_{i=1}^{50} x_i + 20 \cdot 3 - 15\lambda = 31 \cdot 50 = 1550$$

$$1500 + 60 - 15\lambda = 1550$$

$$\lambda = \frac{2}{3}$$

Δ3. Επειδή για $x > \frac{1}{e}$ η f είναι γν. αύξουσα θα έχουμε ότι $f(a) < f(\beta) < f(\gamma) < f(e) = e + 2$.

Ακόμα $f'(\frac{1}{e}) = 0$. Επειδή η f είναι γν. αυξουσα για $x > \frac{1}{e}$ και γν. φθίνουσα για $0 < x < \frac{1}{e}$ θα

έχει ελάχιστο στο $x_0 = \frac{1}{e}$ το $f(\frac{1}{e}) = -\frac{1}{e} + 2$ και άρα $f(x) \geq f(\frac{1}{e}) = -\frac{1}{e} + 2 > 0$. Έτσι οι

παρατηρήσεις διαταγμένες κατά φθίνουσα σειρά είναι: $f'(\frac{1}{e}) < f(a) < f(\beta) < f(\gamma) < f(e)$

και άρα το εύρος θα είναι: $R = f(e) - f'(\frac{1}{e}) = e + 2$

Η μέση τιμή είναι των παρατηρήσεων αυτών είναι:

$$\frac{f(a) + f(\beta) + f(\gamma) + f'(\frac{1}{e}) + f(e)}{5} = \frac{a \ln a + \beta \ln \beta + \gamma \ln \gamma + 6 + e + 2}{5} = \frac{7 + 6 + e + 2}{5} = \frac{15 + e}{5}$$

Δ4.

Για να σχηματίζει η εφαπτομένη με τον άξονα χ' χ οξεία γωνία θα πρέπει

$$f'(t) > 0 \Leftrightarrow \ln t + 1 > 0 \Leftrightarrow t > \frac{1}{e} \text{ άρα } A = \{t_{11}, t_{12}, \dots, t_{30}\}$$

Τώρα έχουμε (για το B)

$$f(t) > f'(t) + t \Leftrightarrow (t-1) \ln t > 0 \Leftrightarrow t \in (0,1) \cup (1, \infty)$$

$$B = \{t_1, t_2, \dots, t_{29}\}$$

$$\alpha) P(A) = \frac{N(A)}{N(\Omega)} = \frac{20}{30} = \frac{2}{3}$$

$$\beta) P(B) = \frac{N(A \cap B)}{N(\Omega)} = \frac{19}{30} \text{ (αφού τα κοινά τους στοιχεία 19, από το } t_{11} \text{ έως το } t_{29}\text{)}$$